

RADA EUROPY

KOMITET MINISTRÓW

REKOMENDACJA R (97) 18

KOMITETU MINISTRÓW DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W SPRAWIE OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH GROMADZONYCH I PRZETWARZANYCH DLA CELÓW STATYSTYCZNYCH

(przyjęta przez Komitet Ministrów 30 września 1997 r.,

w czasie 602 spotkania Ministrów Delegatów)

Komitet Ministrów, na mocy artykułu 15.b Statutu Rady Europy,

Zważywszy, że celem Rady Europy jest urzeczywistnienie jak najściślejszego związku między jej Państwami Członkowskimi;

Świadomy potrzeby, zarówno w sektorze publicznym jak i w sektorze prywatnym, prowadzenia wiarogodnych statystyk dla analizy i zrozumienia struktury i zmian następujących we współczesnym społeczeństwie oraz dla określania polityki i strategii podejmowanych kroków praktycznie we wszystkich dziedzinach życia codziennego;

Uznając, że prowadzenie wiarogodnych statystyk jest w znacznym stopniu uzależnione od gromadzenia jak najpełniejszych informacji oraz od przetwarzania tych informacji z użyciem coraz bardziej rozbudowanych środków informatycznych;

Świadomy tego, że informacje te mogą dotyczyć osób fizycznych zidentyfikowanych lub możliwych do zidentyfikowania ("dane osobowe");

Świadomy potrzeby rozwijania technik umożliwiających zagwarantowanie anonimowości osób, których dane dotyczą;

Uznając zaniepokojenie międzynarodowej wspólnoty statystyków w kwestii ochrony danych osobowych jak również opracowywanie międzynarodowych rekomendacji w sprawach etyki zawodowej statystyków;

Uznając również podstawowe zasady oficjalnej statystyki przyjęte przez wspólnotę międzynarodową w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych;

Stwierdzając stopniowy rozwój norm prawnych krajowych i ponadnarodowych zarówno w dziedzinie działalności statystycznej jak i w dziedzinie ochrony danych osobowych;

Przypominając w tym względzie ogólne zasady ochrony danych zawarte w Konwencji o ochronie osób w zakresie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych (Strasburg 1981, STE 108);

Przypominając również dopuszczalne derogacje, zawarte w konwencji na rzecz działalności statystycznej, od realizacji przez osoby, których dane dotyczą niektórych praw zawartych w konwencji;

Stwierdzając, że derogacje te są również przewidziane przez wiele Państw Członkowskich w istniejącym lub będącym w przygotowaniu ustawodawstwie dotyczącym ochrony danych;

Uznając, że konieczne jest znalezienie równowagi między koniecznością prowadzenia statystyk z jednej strony, a koniecznością chronienia danych z drugiej strony, w szczególności w przypadku prowadzenia zautomatyzowanego przetwarzania danych;

Świadomy konieczności ustalenia odpowiednich procedur mających pogodzić interesy różnych zaangażowanych stron;

Świadomy faktu, że ze względu na postęp, jaki poczyniły metody statystyczne oraz rozwój technologii informacji od roku 1983 wiele postanowień Rekomendacji R (83) 10 dotyczącej ochrony danych osobowych używanych do celów badań naukowych i statystycznych wymaga modyfikacji;

Zaleca rządów Państw Członkowskich:

1. podjęcie kroków w celu odzwierciedlenia zasad zawartych w załączniku do niniejszej rekomendacji w ich ustawodawstwie i stosowanych praktykach;
2. zapewnienie szerokiego upowszechnienia niniejszej rekomendacji wśród osób, organów administracji publicznej i instytucji gromadzących i przetwarzających dane osobowe dla celów statystycznych, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, jak również wśród właściwych organów do spraw ochrony danych;
3. wspieranie osób, organów administracji publicznej i innych organów przy wprowadzaniu, o ile jeszcze tego nie zrobiły, kodeksów etycznych opartych na zasadach zawartych w Załączniku do niniejszej rekomendacji.

Postanawia, że niniejsza rekomendacja zastępuje Rekomendację Nr R (83) 10 dotyczącą ochrony danych osobowych używanych dla celów badań naukowych i statystycznych, ponieważ rekomendacja ta ma zastosowanie do gromadzenia i zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych dla celów statystycznych.

Załącznik do Rekomendacji Nr R (97) 18

1. Definicje

Dla celów niniejszej rekomendacji:

Wyrażenie “dane osobowe” oznacza wszelkie informacje dotyczące osoby fizycznej zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania (osoba, której dane dotyczą). Osoba nie jest uważana za możliwą do zidentyfikowania, jeżeli taka identyfikacja wymagałaby nieracjonalnego nakładu czasu i działań. Jeżeli osoba fizyczna nie jest możliwa do zidentyfikowania, dane uważa się za anonimowe.

Wyrażenie “dane identyfikacyjne” obejmuje dane osobowe umożliwiające bezpośrednią identyfikację osoby, której dotyczą i są niezbędne do gromadzenia, nadzoru i przyporządkowania danych, ale nie są używane do ustalania wyników statystycznych.

Wyrażenie “dane szczególnie chronione (sensytywne)” oznacza dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe, poglądy polityczne, przekonania religijne lub inne przekonania, jak również dane dotyczące stanu zdrowia, życia seksualnego lub dotyczące karalności, jak również inne dane określone prawem krajowym jako szczególnie chronione.

Wyrażenie “przetwarzanie” oznacza wszelkie operacje lub całość operacji dokonywanych częściowo lub w całości za pomocą procedur zautomatyzowanych na danych osobowych, takich jak rejestrowanie, przechowywanie, dostosowywanie lub modyfikacja, pobieranie, sprawdzanie, udostępnianie, łączenie, jak również usuwanie lub niszczenie.

Określenie “udostępnianie” oznacza akt umożliwienia dostępu osób trzecich do danych osobowych, niezależnie od użytych środków lub nośników.

Wyrażenie “do celów statystycznych” odnosi się do wszelkich operacji gromadzenia i przetwarzania danych osobowych koniecznych do badań statystycznych lub do sporządzania wyników statystycznych.

Takie operacje wyłączają wszelką możliwość posługiwania się otrzymanymi informacjami w celu podjęcia decyzji lub kroków dotyczących konkretnych osób.

Wyrażenie “wyniki statystyczne” oznacza wszelkie informacje otrzymane za pomocą przetwarzania danych osobowych w celu scharakteryzowania zjawiska zbiorowego w badanej populacji.

Wyrażenie “administrator zbioru” obejmuje osoby fizyczne lub prawne, organ administracji publicznej lub wszelki inny organ, który, sam lub we współpracy z innymi, określa cele i środki – w szczególności organizację – gromadzenia i przetwarzania danych osobowych.

2. Zakres stosowania

2.1 Niniejsza rekomendacja ma zastosowanie do zautomatyzowanego gromadzenia i przetwarzania danych do celów statystycznych.

Obejmuje również wyniki statystyczne, o ile mogłyby one prowadzić do identyfikacji osób, których dane dotyczą.

2.2 Zachęca się Państwa Członkowskie do objęcia niniejszą rekomendacją nieautomatyzowanych zbiorów danych osobowych przetwarzanych do celów statystycznych.

2.3 Przetwarzanie danych osobowych nie może być prowadzone w sposób nieautomatyzowany w celu uniknięcia postanowień niniejszej rekomendacji.

2.4 Państwa Członkowskie mogą rozszerzyć stosowanie zasad wymienionych w niniejszej rekomendacji również na gromadzenie i przetwarzanie danych dotyczących grup osób, na stowarzyszenia, fundacje, spółki, korporacje oraz na wszelkie pozostałe organizacje grupujące bezpośrednio lub pośrednio osoby fizyczne, niezależnie od tego, czy posiadają osobowość prawną czy też nie.

3. Poszanowanie prywatności

3.1 Poszanowanie praw i podstawowych wolności, a w szczególności prawa do prywatności musi być zagwarantowane przy gromadzeniu i przetwarzaniu danych osobowych dla celów statystycznych, jak również

a. przy przechowywaniu tych danych w celu dalszego ich wykorzystania,

b. przy rozpowszechnianiu wyników statystycznych, oraz

c. przy ewentualnej modyfikacji danych osobowych, o ile taka modyfikacja jest potrzebna do poprawy reprezentatywności wyników statystycznych lub ze względu na zachowanie poufności.

3.2 Prawo lub praktyka krajowa muszą objąć obowiązkiem zachowania tajemnicy osoby, które w ramach działalności statystycznej zapoznają się z danymi osobowymi.

3.3 Dane osobowe gromadzone i przetwarzane dla celów statystycznych muszą być anonimizowane, gdy tylko nie są już niezbędne w formie umożliwiającej identyfikację.

4. Ogólne warunki gromadzenia i przetwarzania danych dla celów statystycznych

Cel

4.1 Dane osobowe gromadzone i przetwarzane dla celów statystycznych muszą służyć wyłącznie do tych celów. Nie mogą one być używane do podejmowania decyzji lub kroków wobec osób, których dane dotyczą ani do kompletowania lub poprawiania zbiorów, których dane są przetwarzane dla celów innych niż statystyczne.

4.2 Przetwarzanie dla celów statystycznych danych osobowych, które zostały zgromadzone dla celów innych niż statystyczne nie jest niezgodne z celem lub celami, dla których dane zostały początkowo zgromadzone o ile zostały przewidziane odpowiednie gwarancje, w szczególności uniemożliwiające używanie danych do podejmowania decyzji wobec osób, których dane dotyczą.

Zgodność z prawem

4.3 Dane osobowe mogą być gromadzone i przetwarzane dla celów statystycznych:

a. jeżeli jest to przewidziane prawem, lub

b. o ile jest to dozwolone prawem, i

i) osoba, której dane dotyczą lub jej przedstawiciel prawny wyraziła na to zgodę zgodnie z zasadą 6, lub

ii) osoba została poinformowana o gromadzeniu lub o przetwarzaniu dotyczących jej danych i nie wyraziła sprzeciwu oraz, o ile przetwarzanie nie obejmuje danych szczególnie chronionych, lub

iii) jeżeli okoliczności gromadzenia i cel ankiety pozwalają danej osobie na udzielanie odpowiedzi w imieniu i zamiast innych osób zgodnie z zasadą 6 oraz pod warunkiem, że nie istnieje wyraźne ryzyko naruszenia prywatności tych osób, w szczególności jeżeli przetwarzanie nie obejmuje danych szczególnie chronionych

4.4 W celu uniknięcia ponownego gromadzenia tych samych danych, dane osobowe gromadzone dla celów innych niż statystyczne mogą być również przetwarzane dla celów statystycznych, jeżeli jest to konieczne:

a. dla realizacji misji interesu publicznego lub wynikającej z pełnienia władzy publicznej lub,

b. dla realizacji uprawnionego celu administratora zbioru pod warunkiem, że prawa i wolności osób, których dane dotyczą nie są przeważające.

Pod tymi samymi warunkami dane gromadzone dla danego celu statystycznego mogą również być przetwarzane dla innych celów statystycznych.

4.5 Dane osobowe mogą być gromadzone w sposób obligatoryjny dla celów statystycznych tylko wtedy, gdy wymaga tego prawo.

4.6 Dane osobowe lub zestawienia danych osobowych mogą być łączone dla celów statystycznych, jeżeli prawo krajowe przewiduje odpowiednie zabezpieczenia uniemożliwiające ich przetwarzanie i udostępnianie dla celów innych niż statystyczne.

Proporcjonalność

4.7 Gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych musi być ograniczone tylko do danych niezbędnych dla wyznaczonych celów statystycznych. W szczególności dane identyfikacyjne powinny być gromadzone i przetwarzane tylko wtedy, gdy jest to konieczne.

Dane szczególnie chronione

4.8 Jeżeli dane szczególnie chronione są przetwarzane dla celów statystycznych, dane te muszą być gromadzone w sposób uniemożliwiający identyfikację osób, których dotyczą.

Jeżeli konkretny i zgodny z prawem cel przetwarzania danych szczególnie chronionych dla celów statystycznych powoduje konieczność identyfikacji osób, których te dane dotyczą, prawo krajowe musi przewidzieć odpowiednie zabezpieczenia, włącznie z konkretnymi środkami oddzielającymi dane identyfikacyjne już w momencie gromadzenia danych, chyba, że jest to nieracjonalne lub niewykonalne.

5. Informowanie osób, których dane dotyczą

Gromadzenie początkowe

5.1 Przy gromadzeniu danych osobowych dla celów statystycznych osoby ankietowane muszą otrzymać następujące informacje:

- a. obowiązkowy lub fakultatywny charakter odpowiedzi oraz ewentualna podstawa prawna gromadzenia danych;
- b. cel lub cele gromadzenia i przetwarzania;
- c. nazwisko lub nazwę osoby lub organu odpowiedzialnego za gromadzenie i/lub przetwarzanie;
- d. fakt poufności tych danych i używania ich wyłącznie do celów statystycznych;
- e. możliwość otrzymania, na wniosek, innych informacji.

Na wniosek i/lub zgodnie z procedurą określoną prawem wewnętrznym osoby, których dane dotyczą muszą być również poinformowane o:

- f. w przypadku ankiety dobrowolnej, o sposobie wyrażenia sprzeciwu lub wycofania zgody oraz, w przypadku ankiety obowiązkowej, o ewentualnych sankcjach;
- g. o warunkach realizacji prawa dostępu i sprostowania, gdy takie istnieją;
- h. o kategoriach osób lub organów, którym dane osobowe mogą być udostępnione;
- i. o zabezpieczeniach zapewniających poufność i ochronę danych osobowych;
- j. kategoriach gromadzonych i przetwarzanych danych.

5.2 W przypadku, gdy nie są bezpośrednio ankietowane osoby, których dane dotyczą, muszą być poinformowane o gromadzeniu danych, chyba że jest to w oczywisty sposób nieracjonalne lub niewykonalne. Osoby te muszą mieć możliwość uzyskania w odpowiedni sposób informacji, o których mowa w Zasadzie 5.1.

5.3 Osoby ankietowane, niezależnie od tego, czy dane ich dotyczą czy nie, muszą być poinformowane, najpóźniej w momencie pozyskiwania danych. Sposób przekazania informacji i ich zakres muszą być odpowiednie i dostosowane do okoliczności.

Jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia uprawnionego celu ankiety, ze względu na jej cel i charakter, przekazanie informacji lub części informacji może być opóźnione. Będą one

musiały w takim przypadku być przekazane, gdy tylko przestanie istnieć konieczność opóźnienia, chyba, że jest to w oczywisty sposób nieracjonalne lub niewykonalne. W takich okolicznościach, w przypadku, gdy dane zostały pozyskane od osoby, której dotyczą, informacja powinna być jej przekazana w późniejszym czasie.

Gromadzenie dodatkowe

5.4 Przetwarzanie lub udostępnianie dla celów statystycznych danych osobowych zgromadzonych dla celów innych niż statystyczne musi być odpowiednio podane do wiadomości publicznej. Osoby, których dane dotyczą muszą mieć możliwość pozyskania w odpowiedni sposób informacji, o których mowa w Zasadzie 5.1., chyba, że

a. dostarczenie informacji okaże się niemożliwe lub wymagałoby nieproporcjonalnego nakładu sił, o ile

b. przetwarzanie lub udostępnienie danych dla celów statystycznych nie jest wyraźnie przewidziane w prawie krajowym.

W przypadkach wymienionych w lit. a) i b) muszą być przewidziane odpowiednie gwarancje.

Osoby nieposiadające zdolności do czynności prawnych

5.5 W przypadku, gdy osoba, której dane dotyczą nie posiada zdolności do czynności prawnych i nie może wyrażać swojej woli oraz jeżeli prawo krajowe nie pozwala jej występować we własnym imieniu, informacja musi być przekazana osobie uprawnionej do występowania w interesie osoby, której dane dotyczą..

Osoba nieposiadająca zdolności do czynności prawnych, o ile posiada zdolność rozumowania, powinna być poinformowana przed przystąpieniem do gromadzenia i przetwarzania dotyczących jej danych.

6. Zgoda

6.1 W przypadku, gdy wymagana jest zgoda osoby, której dane dotyczą, musi ona być swobodna, świadoma i niebudząca wątpliwości.

Osoba, której dane dotyczą musi mieć możliwość bądź wycofania zgody na jednorazową ankietę, przed oddzieleniem danych identyfikacyjnych od pozostałych zgromadzonych danych bądź w jakimkolwiek momencie przerwać współpracę bez skutków retroaktywnych w przypadku ankiety rozłożonej w czasie.

6.2 Jeżeli wymagana jest zgoda na gromadzenie lub przetwarzanie danych szczególnie chronionych, musi ona być wyraźna, swobodna i świadoma. Zgodność z prawem celu ankiety nie może być traktowana jako zwalniająca z obowiązku uzyskania takiej zgody, jedynie ważny interes publiczny uzasadnia taki wyjątek.

6.3 W przypadku przewidywanego przetwarzania do celów statystycznych danych osobowych dotyczących osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych, która nie może swobodnie wyrażać woli, a prawo krajowe nie pozwala osobie, której dane dotyczą występować we własnym imieniu, wymagana jest zgoda osoby uprawnionej do występowania

w imieniu osoby, której dane dotyczą lub innej osoby lub organu lub innej jednostki wyznaczonej prawem.

Jeżeli zgodnie z Zasadą 5.5 osoba nie posiadająca zdolności do czynności prawnych została poinformowana o zamiarze gromadzenia i przetwarzania dotyczących jej danych osobowych, jej życzenie może zostać uwzględnione, o ile prawo krajowe nie sprzeciwia się temu.

6.4 Odmowa udzielenia odpowiedzi nie powinno podlegać sankcjom, chyba, że przewiduje je prawo krajowe.

7. Prawo dostępu i sprostowania

7.1 Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go danych osobowych będących w posiadaniu administratora zbioru i uzyskania, jeżeli jest taka potrzeba, ich sprostowania.

7.2 Jednakże, w przypadku, gdy nie istnieje wyraźne ryzyko naruszenia prywatności osoby, której dane dotyczą, prawo to może być ograniczone zgodnie z prawem krajowym w przypadku, gdy dane są przetwarzane wyłącznie do celów statystycznych i wprowadzone są szczególne środki uniemożliwiające jakąkolwiek identyfikację przez osoby trzecie, zarówno na podstawie danych indywidualnych jak i na podstawie wyników statystycznych..

8. Anonimowość

8.1 Dane osobowe gromadzone dla celów statystycznych zostaną zanonimizowane po zakończeniu operacji gromadzenia, weryfikacji lub grupowania, chyba, że:

a. dane identyfikacyjne są w dalszym ciągu niezbędne do celów statystycznych, a środki, o których mowa w Zasadzie 10.1 zostały podjęte;

b. ze względu na charakter przetwarzania danych statystycznych konieczne jest rozpoczęcie innych operacji przetwarzania przed anonimizacją danych, pod warunkiem, że zostały podjęte środki zabezpieczające, o których mowa w Zasadach 15.1 - 15.3.

9. Początkowe gromadzenie danych osobowych dla celów statystycznych

9.1 Gromadzenie danych osobowych musi być rzetelne, zwłaszcza w odniesieniu do informowania osób i ich prawa do swobody udzielenia odpowiedzi.

9.2 Pozyskiwanie danych osobowych prowadzone jest od osób, których dane dotyczą lub, w zależności od charakteru ankiety, od członka ich rodziny. Pozyskiwanie danych osobowych od osób innych niż osoba, której dane dotyczą lub członek jej rodziny, jak również pozyskiwanie danych od jednostek prawnych takich jak przedsiębiorstwo lub wspólnota publiczna może być prowadzone tylko wtedy, gdy przewiduje to prawo krajowe i wprowadzone są odpowiednie zabezpieczenia, lub gdy nie istnieje widoczne zagrożenie naruszenia praw i podstawowych wolności osób których dane dotyczą.

9.3 Gromadzenie danych osobowych dla celów statystycznych w formie innej niż ankieta nie powinno zawierać ani danych identyfikacyjnych ani być łączone z danymi identyfikacyjnymi, chyba, że prawo krajowe wprowadza odpowiednie zabezpieczenia, oraz

a. przewiduje gromadzenie danych wraz z danymi identyfikacyjnymi, lub

b. zezwala na łączenie zgromadzonych danych z danymi identyfikacyjnymi w celu sporządzenia próbek.

9.4 Dane dotyczące osób odmawiających odpowiedzi, które są istotne dla planu lub realizacji ankiety oraz informacje o powodach odmowy udzielenia odpowiedzi mogą być używane tylko dla zapewnienia reprezentatywności ankiety.

9.5 W przypadku, gdy gromadzenie danych osobowych wymaga posłużenia się ankieterami lub innymi osobami, które będą miały bezpośredni kontakt z udzielanymi odpowiedziami, należy szczególnie starannie dokonać wyboru tych osób i wyboru organizacji i metod prowadzenia ankiet tak, aby zapewnić poszanowanie celu ankiety, poufności danych i ochrony prywatności.

9.6 Administrator danych musi podjąć odpowiednie środki pozwalające osobie ankietowanej upewnić się co do uprawnień osoby gromadzącej dane.

10. Dane identyfikacyjne

10.1 W przypadku, gdy gromadzone i przetwarzane dla celów statystycznych są dane identyfikacyjne, muszą one być oddzielone i przechowywane osobno od innych danych osobowych, chyba, że jest to w sposób oczywisty nieracjonalne lub niewykonalne.

10.2 Dane identyfikacyjne mogą być wykorzystane do stworzenia spisu adresowego dla celów statystycznych, jeżeli pozwala na to prawo krajowe, jeżeli osoba, której dane dotyczą została o tym poinformowana i nie wyraziła sprzeciwu lub jeżeli pochodzą one ze zbioru publicznie dostępnego.

11. Przechowywanie danych

11.1 O ile nie zostały one zanonimizowane lub prawo krajowe przewiduje ich przechowywanie dla celów archiwalnych z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń, dane osobowe gromadzone i przetwarzane dla celów statystycznych muszą być zniszczone lub wymazane, gdy tylko nie są już konieczne dla tych celów.

W szczególności dane identyfikacyjne muszą być zniszczone lub wymazane gdy tylko nie są już potrzebne:

a. do operacji gromadzenia, weryfikacji i łączenia danych, lub

b. dla zapewnienia reprezentatywności ankiety, lub

c. dla powtórzenia tej samej ankiety z tymi samymi osobami.

12. Udostępnianie

12.1 Dane osobowe gromadzone dla celów statystycznych nie mogą być udostępniane dla celów niestatystycznych.

12.2 Dane osobowe przetwarzane dla określonego celu statystycznego mogą być udostępniane dla innych celów statystycznych o ile są one określone i ograniczone w czasie.

12.3 O ile w prawie krajowym nie są przewidziane zabezpieczenia dotyczące udostępniania, takie udostępnienie zgodnie z zasadą 12.2 będzie podlegało dokumentacji w formie pisemnej, materializującej prawa i obowiązki stron. Przy udostępnianiu danych osobom trzecim administrator zbioru musi w szczególności:

a. zaznaczyć, że ta osoba trzecia może sama udostępniać te dane tylko za wyraźną zgodą administratora zbioru;

b. zaznaczyć, że ta osoba trzecia podejmuje odpowiednie środki bezpieczeństwa zgodnie z zasadami 15.1 - 15.3 niniejszej rekomendacji;

c. upewnić się, że jakakolwiek publikacja wyników statystycznych uzyskanych przez tę osobę trzecią jest zgodna z rozdziałem 14 niniejszej rekomendacji.

12.4 Ponadto dane szczególnie chronione mogą być udostępniane wyłącznie wtedy, gdy jest to przewidziane prawem lub osoba, której dane dotyczą lub jej przedstawiciel prawny udzielił na to wyraźnej zgody, o ile prawo krajowe temu się nie sprzeciwia.

13. Transgraniczny przepływ danych

13.1 Zasady niniejszej rekomendacji mają zastosowanie do transgranicznego udostępniania danych osobowych do celów statystycznych.

13.2 Transgraniczne udostępnianie danych osobowych do państwa, które ratyfikowało Konwencję STE 108 i posiadającego ustawodawstwo zapewniające co najmniej równoważną ochronę danych nie powinno być objęte szczególnymi warunkami ochrony prywatności oraz praw i podstawowych wolności osób.

13.3 Nie powinno być ograniczeń transgranicznego udostępniania danych osobowych do celów statystycznych do państwa, które nie ratyfikowało Konwencji STE 108, o ile państwo to zapewnia poziom ochrony zgodny z zasadami tej konwencji i niniejszej rekomendacji.

13.4 O ile prawo krajowe nie stanowi inaczej, transgraniczne udostępnianie danych osobowych do celów statystycznych do państwa nie zapewniającego ochrony zgodnej z zasadami Konwencji STE 108 i niniejszej rekomendacji w zasadzie nie powinno mieć miejsca, chyba że:

a. zostały podjęte konieczne środki, włącznie z umownymi, zgodnie z zasadami konwencji i niniejszej rekomendacji; lub

b. osoba, której dane dotyczą udzieliła na to wyraźnej zgody.

14. Wyniki statystyczne

14.1 Wyniki statystyczne mogą być upubliczniane lub udostępniane do wglądu osobom trzecim tylko po podjęciu odpowiednich kroków w celu upewnienia się, że osoby, których

dane dotyczą nie są już możliwe do zidentyfikowania na podstawie tych wyników, chyba, że rozpowszechnienie lub upublicznienie w sposób widoczny nie zagraża prywatności tych osób.

15. Bezpieczeństwo danych

15.1 Administratorzy zbiorów muszą czuwać nad zapewnieniem poufności danych osobowych za pomocą odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych. Podejmują w szczególności środki zabezpieczające przed dostępem, zmianą, udostępnieniem lub wszelkimi innymi formami niedozwolonego przetwarzania.

15.2 W przypadku, gdy dane muszą być przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację, należy posłużyć się środkami organizacyjnymi i technicznymi, a w szczególności informatycznymi, aby uniemożliwić niedozwoloną identyfikację osoby, której dane dotyczą.

15.3 Muszą zostać podjęte środki w celu uniemożliwienia, aby osoby, których dane dotyczą mogły zostać ponownie zidentyfikowane oraz aby dane osobowe zgromadzone dla celów statystycznych mogły być używane dla celów niestatystycznych.

15.4 Osoby, przedsiębiorstwa i organy zajmujące się statystyką muszą opracować techniki i procedury pozwalające zachować anonimowość osób, których dane dotyczą.

16. Kodeksy etyczne

16.1 Osoby zajmujące się statystyką, przedsiębiorstwa i organy powinny przyjąć i podać do wiadomości publicznej zawodowe kodeksy etyczne zgodne z niniejszą rekomendacją zawierające również informacje dotyczące w szczególności:

- a. innych kategorii osób i organów mających dostęp do danych osobowych;
- b. środków ochrony, poufności i bezpieczeństwa, jak również informacje o etyce statystycznej; oraz
- c. administratorów zbiorów statystycznych.

17. Rozwój techniczny, współpraca i pomoc

W celu zapewnienia szerokiego dostępu do narzędzi informatycznych i znajomości technik odpowiednich do skutecznej ochrony danych gromadzonych dla celów statystycznych, właściwe władze państwowe powinny ściśle współpracować w sprawie rozwoju tych narzędzi i tej znajomości oraz wprowadzać międzynarodowe programy współpracy, wymiany doświadczeń, przekazywania wiedzy i pomocy technicznej.

18. Organy nadzoru

Państwa Członkowskie wyznaczają jeden lub więcej niezależnych organów do czuwania nad przestrzeganiem stosowania prawa krajowego, wprowadzającego zasady zawarte w niniejszej rekomendacji.